

VIJESTI I SAVJETI

Prof. Ivan Đikić: „U narednih pet godina trebat će uložiti dodatna sredstava u dijagnostiku i liječenje osoba s rakom“

Tanja Rudež, 2. studenoga 2022.

Prošle su gotovo tri godine od pojave novog koronavirusa SARS-CoV-2 koji je izazvao najveću pandemiju u posljednjih 100 godina. Iako pandemija još traje, život se u mnogim zemljama vratio u normalu. No, posljedice pandemije i njezin utjecaj na zdravstvene sustave, te na liječenje ostalih bolesti, uključujući tumore, još će se dugo osjećati. Svjestan je toga i jedan od najpoznatijih hrvatskih znanstvenika, prof. Ivan Đikić sa Sveučilišta Goethe u Frankfurtu, direktor Instituta za biokemiju II (IBC2) u Frankfurtu te jedan od trojice osnivača Frankfurtskog instituta za rak (Frankfurt Cancer Institute; FCI), posebne vrste translacijskog onkološkog centra za koji je do 2025. godine osigurano čak 116 milijuna eura.

Nakon što je u pandemiji najveći dio vremena proveo u Frankfurtu, te aktivnosti svoga laboratorija dijelom preusmjerio na istraživanje novog koronavirusa, o čemu je objavio zapaženu studiju u vodećem svjetskom časopisu Nature, Đikić se ove godine vratio stilu života prije pandemije koji uključuje brojna putovanja i znanstvene konferencije. Zatekli smo ga u japanskom gradu Sapporu gdje je od 13. do 22. listopada održana velika konferencija o autofagiji, mehanizmu uklanjanja oštećenja unutar ljudskih stanica kojima se organizam efikasno štiti od razvoja bolesti.

Pandemija je uvelike utjecala na liječenje i dijagnostiku malignih bolesti u Europi i svijetu. Neke procjene kažu kako u samo jednoj godini pandemije, zbog prekida u pružanju zdravstvene skrbi, u EU nije obavljeno 100 milijuna screeninga zbog čega je ostalo nedijagnosticirano milijun slučajeva karcinoma.

Utjecaj covida-19 zaista nadilazi samu bolest i utjecao je negativno na cijeli zdravstveni sustav i liječenje mnogih bolesti, posebice raka. Treba naglasiti da je rak jedan od vodećih uzroka mortaliteta i morbiditeta, na koji otpada oko 15 do 20 posto svih smrtnih slučajeva u Europi. Stoga je važno prikupljati točne epidemiološke podatke te otvoreno razgovarati o negativnom utjecaju koji je pandemija imala u posljednje dvije godine na ljude oboljele od raka. Tu prije svega govorimo o nedostatku preventivnih i dijagnostičkih mjera te kašnjenju u terapijskim procedurama. Podaci iz EU zemalja, među njima i Njemačke, Italije, Španjolske, govore o 30 do 50 posto manjem broju dijagnostičkih metoda tijekom zadnje dvije godine covida, zbog čega je realno očekivati da će doći do povećanja broja novodijagnosticiranih tumora u kasnijim fazama.

„ **Rak je jedan od vodećih uzroka mortaliteta i morbiditeta, na koji otpada oko 15 do 20 posto svih smrtnih slučajeva u Europi.**

Foto: Ivan Đikić s Yoshinori Ohsumijem, dobitnikom Nobelove nagrade 2016. za otkriće autofagije i Sharon Tooz, znanstvenicom s Crick Instituta u Londonu.

Neki znanstvenici smatraju da nam nakon pandemije covida slijedi pandemija raka, posebice u siromašnim i zemljama u razvoju čiji su zdravstveni sustavi teško pogođeni. Slažete li se s njima?

Znamo da je oko 30 posto tumora preventabilno, s pravovremenima dijagnostičkim mjerama i ranom terapijom. Ako je zdravstveni sustav bio 30 do 50 posto neefikasan tijekom pandemije covida, dolazimo do brojke od 10 do 15 posto povećanja broja teških tumorskih oboljenja u sljedećim godinama. To je vrlo velik teoretski broj. No, vjerujem da će ipak biti manji jer zdravstveni sustavi uvođenjem dodatnih mjera mogu držati bolju kontrolu nad povećanjem tumorskih oboljenja. Stoga ne bih govorio o pandemiji tumorskih oboljenja, ali se treba pripremiti na temelju točnih podataka epidemioloških službi na izazove koji su pred svima nama, od liječnika do pacijenata i znanstvenika. Svakako je važno pokušati pronaći najbolje mjere za unaprjeđenje brige o povećanom broju tumorskih pacijenata.

” **Danas znamo da se više od 90 posto bolesnica s rakom dojke može izliječiti ako se dijagnoza postavi u početnom stadiju i ispravno liječi. Petogodišnje preživljenje je u tom slučaju 96 posto.**

Što države, i zdravstveni sustavi, sada mogu učiniti kako bi se umanjile negativne posljedice pandemije na dijagnostiku i liječenje tumora?

Neophodno će biti u narednih pet godina uložiti dodatna sredstva u dijagnostiku i liječenje osoba s rakom jer će se broj slučajeva povećavati iz godine u godinu. Potrebna je bolja organizacija cijelog zdravstvenog sustava od preventivnih mjera i dijagnostike do vrhunskih metoda liječenja. Tu mislim na pravilno komuniciranje i pozive ljudima da se još više uključuju u kampanje ranog otkrivanja raznih vrsta raka. Dva primjera: u Hrvatskoj je u 2019. zabilježeno 2999 slučajeva raka dojke, a u 2020. umrle su 722 žene, što je oko četvrtine svih oboljelih. Danas znamo da se više od 90 posto bolesnica s rakom dojke može izliječiti ako se dijagnoza postavi u početnom stadiju i ispravno liječi. Petogodišnje preživljenje je u tom slučaju 96 posto. Podsjetimo, Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke započeo je još 2006. godine. Raspon odaziva žena u tom programu kreće se između 45 i 80 posto, ovisno o županiji. Ti rezultati odaziva žena trebali bi biti još viši, no ipak su značajno bolji nego kod programa ranog otkrivanja tumora debelog crijeva od kojeg obolijeva godišnje oko 3000 osoba, a oko 2000 njih umire. Iako je Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva uveden još 2007., procjena odaziva na tu kampanju je samo 20 do 46 posto, ovisno o županiji, što je uistinu nezadovoljavajuće. Neophodno je intenzivirati kampanje informiranja i prosvjeda građana, kao i ulaganje u rad liječnika opće prakse i patronažnih sestara na terenu. Svi ti brojevi samo nam pokazuju da unutar samog zdravstvenog sustava imamo jako puno prostora za unaprjeđenje ako postavimo ambiciozne ciljeve.

Što smo, općenito, mogli naučiti u ovoj pandemiji kako bismo u idućoj pandemiji izbjegli teške poremećaje u dijagnostici i liječenju tumora?

Naučili smo da trebamo bolju organiziranost zdravstvenih sustava te pravilnu komunikaciju s ljudima. Sva iskustva koja smo imali lokalno u Hrvatskoj, ali i na globalnom polju, trebamo dobro proanalizirati te iz toga naučiti lekcije za budućnost. Potrebno je više ulagati u znanost i medicinu, sada za budućnost, što je posebno važno za pacijente s rakom jer je neophodno unaprijediti i otkriti nove i uspješnije terapijske metode. Nažalost, naučili smo da su brojni politički sustavi unutar zemlje, ali i na međunarodnoj sceni, neefikasni i neujedinjeni kada imamo opasnosti pandemijskih razmjera. Stoga, na tome trebamo ozbiljno raditi da izbjegnemo nepotrebne gubitke u budućnosti. S pozitivne strane gledano, znanstvenici su unutar dvije godine osigurali ogroman napredak za dijagnosticiranje covida, prevenciju cjepivima i liječenje raznim lijekovima. Također, zdravstveni radnici i liječnici pokazali su vrlo visoku razinu profesionalizma, solidarnosti, poštivosti i posebne brige prema pacijentima što je uveliko smanjilo broj umrlih i teško bolesnih od covida, ali i od drugih oboljenja.

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

[Previous](#)

ŽIVJETI S RAKOM: Dijani je rak dojke dijagnosticiran u 36. godini, a onda je uslijedio novi šok - ostala je bez posla!

[Next](#)

Koji je vaš životni smisao?

Tanja Rudež

Tanja Rudež dugogodišnja je znanstvena novinarka Jutarnjeg lista. Dobitnica je nagrade Britanskog udruženja znanstvenih pisaca (ABSW) za najbolju europsku znanstvenu novinarku 2015. godine.

RELATED POSTS

LILA TJEDAN 2019

Redovite ginekološke kontrole jedini su način da se na vrijeme otkrije maligna bolest

Ivana Kalogjera, 10. svibnja 2019.

VIJESTI I SAVJETI

Kampanja NE ODUSTAJEM u medijima

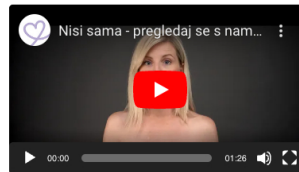
Nismo same, 31. prosinca 2021.

VIJESTI I SAVJETI

99 posto anketiranih: Da, želimo da se projekt „Nisi sama – pitaj bez srama!“ nastavi i u 2020.!

Nismo same, 23. siječnja 2020.

< >

NOVE OBJAVE

Prof. dr. Boris Brkljačić: "Rak dojke više nije najčešći zloćudni uzrok smrti u žena"

22. studenoga 2022.

U Zagrebu održana „zdrava kava s doktorima“ udruge Nismo same s vrhunskim liječnicima i stručnjacima

22. studenoga 2022.

Danas u Velvetu 'zdrava kava s doktorima' udruge NISMO SAME

21. studenoga 2022.

PREUZIMANJE SADRŽAJA

Svi sadržaji na Nismo same su autorski. Molimo sve zainteresirane za preuzimanje originalnog sadržaja da nas kontaktiraju na info@nimosame.com.

Izrada i održavanje web stranice:

PRATITE NAS

ISPRINTAJ ČLANAK

